

Saulius Rumšas, LKTI

Pasaulio kūrimas kaip priešlaikinis ir laikinis vyksmas pagal Bazilijaus Cezariečio svarstymus In hexaemeron.

Komentuodamas biblinį pasaulio sukūrimo per šešias dienas pasakojimą (*Pr* 1,1–31), Bazilijus Cezarietis (329–379) atkreipia dėmesį į Septuagintos tekste minimų dienų skirtingas gramatines formas. Pirmoji diena iš tikro yra „viena“ diena ir ji skiriasi nuo likusių antrosios–šeštosios dienų. Skirtumo pagrindą jam pateikia *pradžios* arba *prado* (gr. *archè*) sąvoka, susijusi, anot jo, tik su „viena“ diena. Todėl kapadokietis atskiria amžinybėje, t. y. pradžioje, vykstantį priešlaikinį „sprendimo momentą“ ir jo įgyvendinimą laike. Šią skirtį, anot jo, patvirtina du pasakojimai apie kūrimą (*Pr* 1 ir 2). Taigi, sukūrimas suprantamas ne vien kaip pradinis aktas, kurio padarinys – užbaigta kūrinija, bet taip pat kaip laikinis vyksmas. Tad kaip suderinti kuriančiojo žodžio amžinumą ir kūrinijos laikiškumą? Ar galime kalbėti apie kūrimo pabaigą ir teigti, kad dieviškasis kūrybinis aktas apsiribojo jau pasibaigusiomis šešiomis dienomis? Gal priešingai, kalbėti apie amžiną kūrimo aktą – tai tuo pačiu kalbėti apie kūrinijos neužbaigtumą ir dar tebesitęsiantį kūrimo vyksmą? Pranešimas analizuos Bazilijaus Cezariečio komentaro *In hexaemeron* ištraukas ir iš jų kylančius klausimus, bei sieks atverti galimas kryptis tolimesniems svarstymams.